

Koulutusvideo paikanetsinnästä autoon

Poliisin sisäiseen käyttöön tehty koulutusvideo
Iiro Hakkarainen

10/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t) Iiro Hakkarainen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Koulutusvideo paikanetsinnästä autoon	Julkisuusaste Raportti julkinen, produkti salattu.
Ohjaaja Heli Jalander (Jari Saario)	Opinnäytetyön muoto Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on ollut tuottaa poliisin käyttöön koulutusvideo, jossa käydään läpi autoon tehtävä paikanetsintä. Video antaa yhden mallin siitä, kuinka etsintä kannattaa tehdä. Videoon on tuotu myös työturvallisuuteen liittyviä näkökulmia.</p> <p>Työssä on tehty raportti osa, sekä produktina video. Raporttiosassa käsitellään paikanetsintään liittyvää lainsäädäntöä, sekä oikeuskirjallisuuden avulla avataan autoa paikkana lainsäädännön näkökulmasta, sekä tuodaan lainsäädäntöä lähemmäksi autoon kohdistuvaa paikanetsintää käytännössä.</p> <p>Videon ensimmäinen versio on testattu kahdella Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijalla, sekä yhdellä opettajalla. Videosta saatu palaute on käsitelty SWOT-analyysityökalulla ja sen perusteella tehty tarvittavat muutokset työhön. Lopullista versiota ei ole testattu kohderyhmällä.</p>	
Sivumäärä 24 + 2 liitesivua	Tarkastuskuukausi ja -vuosi Lokakuu 2020
Avainsanat paikanetsintä, auto, ajoneuvo, pakkokeino, pakkokeinolaki	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Aiheanalyysi	3
1.2 Kohderyhmä	3
1.3 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	3
1.4 Työn rajaus	4
1.5 Työn tarpeellisuus ja tavoitteet.....	4
1.6 Tutkimuksen nykytila.....	5
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	7
2.1 Pakkokeinolaki ja pakkokeino.....	7
2.2 Paikanetsintä.....	7
2.2.1 Henkilön löytämiseksi tehtävä paikanetsintä.....	7
2.2.2 Esineellinen paikanetsintä.....	7
2.3 Poliisin toimintaa rajoittavat periaatteet.....	8
2.3.1 Vähimmän haitan periaate	8
2.3.2 Suhteellisuusperiaate	9
2.3.3 Hienotunteisuus periaate.....	9
2.3.4 Tarkoitussidonnaisuuden periaate.....	9
2.4 Päätöksenteko ja kiireellisyys	9
2.5 Ajoneuvo paikanetsinnän kohteena.....	10
2.6 Työturvallisuus	11
2.7 Erilaiset oppimistyylit	11
3 PRODUKTIN TOTEUTUS	13
3.1 Produktin käsikirjoitus	13
3.2 Kuvausympäristön valinta ja videon valmistelut	13
3.3 Videon kuvaus	14
3.4 Videon editointi.....	14
3.5 Salassa pidosta.....	15
4 PRODUKTIN TESTAUS JA PALAUTEEN ANALYYSI	16
4.1 Palaute	16
4.2 Palautteen analyysi	17
4.3 Palautteen luotettavuus.....	18
4.4 Palautteen aiheuttamat muutokset.....	18
5 POHDINTA JA ITSEARVIOINTI	19
5.1 Työn alkuaskeleet.....	19
5.2 Raportti ja videon suunnitelu	20
5.3 Videon toteutuksesta ja lopputuloksesta	20
5.4 Itsearviointi.....	21
5.5 Produktin luovutus Poliisiammattikorkeakoulun käyttöön	22

5.6 Jatkotutkimus mahdollisuudet	22
--	----

6 LÄHTEET	23
------------------------	-----------

LIITTEET

Liite 1. Päiväkirja toiminnallisen opinnäytetyön toteutuksesta.

Liite 2. Koulutusvideo autoon tehtävän paikanetsinnän suorittamiseen USB-massamuistitikulla.

1 JOHDANTO

1.1 Aiheanalyysi

Vilka ja Airaksinen kirjoittaa, että toiminnallisen opinnäytetyön aiheanalyysi on hyvä aloittaa miettimällä mitkä asiat kiinnostavat opinnoissa eniten. Opinnäytetyön aiheen on myös hyvä olla itseään motivoiva. (Vilka & Airaksinen 2003, 23.) Oman opinnäytetyöni aiheen valinta lähti aikaisemmasta koulutuksesta ja työkokemuksesta. Olen toiminut ajoneuvoasentajana ennen poliisiopintojen aloittamista. Aiheen valinta ei välttämättä lähtenyt omasta kiinnostuksestani autoja kohtaan, vaan halusta jakaa omaa aikaisempaa osaamistani poliisissa. Aiheen valintaan myös motivoi se, että autoon kohdistuvaa paikanetsintää ei ainakaan itseleni ole Poliisiammattikorkeakoulussa opetettu käytännön tasolla. Lakiperustaa paikanetsinnästä koulutettiin. Käytännön tasolla asioita ei päässyt soveltamaan, ellei opiskelijat keksineet sisällyttää sitä opiskelijoiden itse suunnittelemiin käytännön harjoituksiin.

Koko työn malli muuttui ensimmäisen opinnäytetyöhön liittyvän seminaarin jälkeen. Tarkoitus oli aluksi tehdä opas, mutta paikanetsinnän arkipäiväisyyden vuoksi ensimmäisessä seminaarissa pohdittiin työn tulokulmaa ohjaajien kanssa. Päädyin siihen, että teen jonkinlaisen koulutuksen paikanetsinnästä. Lopulta päätin tehdä koulutusvideon aiheeseen liittyen. Koin jo tässä vaiheessa, että audiovisuaalisen tuotoksen tekeminen saattaa tuottaa hyvän lopputuloksen saavuttamisen kanssa ongelmia.

1.2 Kohderyhmä

Vilka ja Airaksinen kehottavat pohtimaan työn kohderyhmää huolella, koska toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on saada joku kiinnostumaan aiheesta tai oppimaan jotain uutta siihen liittyen. He kehottavat myös pohtimaan, että miten käsiteltävää asiaa ollaan opinnäytetyössä kehittämässä. (Vilka & Airaksinen 2003, 38-39.)

Tämän vuoksi kohderyhmäksi valikoitui opiskelijat, koska opiskelijana olen kokenut, että tätä asiaa ei olla koulussa opetettu käytännön tasolla autojen osalta. Omat lähtökohtani ovat kuitenkin erilaiset, kun monella muulla autojen osalta. Työn ajatuksena oli antaa yksi malli opiskelijalle tehdä paikanetsintää autoon käytännössä, kun sellainen tilanne tulee vastaan.

1.3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilka ja Airaksinen esittelevät toiminnallisen opinnäytetyön ideaksi alan käytännön ohjeistamista, opastamista tai toimintamallien järjeistämistä. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla käytännössä mikä tahansa tuotos alaan liittyen. Siinä on tärkeää, että produkti tuo alalle jotain käytännössä toteutettua ja alaan liittyvää. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Valitsin tutkimusmenetelmäksi toiminnallisen opinnäytetyön, koska olen aina kokenut olevani käytännönläheinen. Jouduin aluksi miettimään toiminnallisen opinnäytetyön hylkäämistä tutkimusmenetelmänä, koska koin haasteelliseksi keksiä mitään järkevää tuotosta toteutettavaksi.

1.4 Työn rajaus

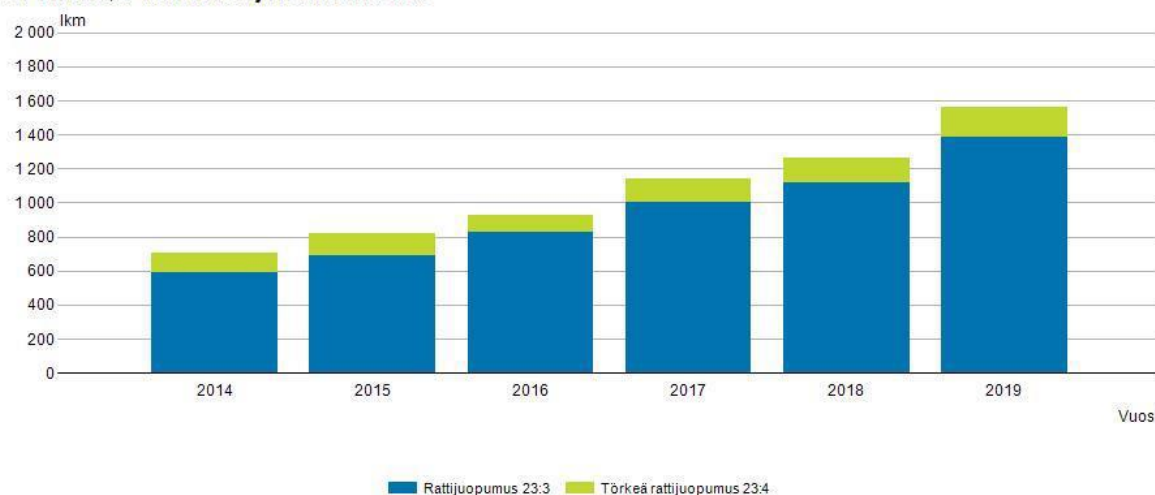
Aluksi opinnäytetyön oli tarkoitus liittyä kaikkiin ajoneuvoihin. Opinnäytetyön sisältö rajautui henkilöautoihin liittyvään paikanetsintään, koska henkilöautolla pystyttiin demonstroimaan myös muihin autoihin tehtävä paikanetsintä. Työstä olisi tullut myös liian laaja, jos videossa olisi käyty kaikki ajoneuvot erikseen läpi. Myös koiratoiminnan rajasin työstäni pois, koska en ole poliisikoiran ohjaaja. Videon sisältö rajautui vielä videota kuvatessa ja editoitaessa. Tehdessäni videota, videon pituus kasvoi liian pitkäksi. Jouduin sisällön osalta tekemään kompromisseja, jotta työstä saataisiin riittävän kattava ja järkevän pituinen.

1.5 Työn tarpeellisuus ja tavoitteet

Työn tarpeellisuutta pohdiskellessani mietin, että mitä työ antaisi minulle käytännön tasolla. Poliisin työssä enenevissä määrin korostuu oma ja muiden työturvallisuus. Tämän takia jonkinlainen muistijälki siitä, mitä tehdään, miten tehdään ja miksi tehdään, olisi hyvä olla. Videon ajatuksena ei ole kahlita ketään noudattamaan mitään tiettyä kaavaa. Tarkoitus on jättää muistijälki turvallisista toimintamalleista, joka ohjaa opiskelijaa työelämässä kohti turvallisia ja hyviä rutiineja.

Paikanetsintöjen määrä ajoneuvoihin on lisääntynyt edellisen neljän vuoden aikana liikennepysäytysten yhteydessä. Kuvassa 1 esitetyn kaavion mukaan rattijuopumusten määrä, joiden yhteydessä on tehty paikanetsintä, on lisääntynyt. Tapausten määrä on lisääntynyt vuosien 2014, 704 kappaleesta vuoden 2019, 1564 kappaleeseen. Tämän tilaston käyttäminen perustuu siihen, että rattijuopumukseen yleensä liittyy moottorikäyttöinen kulkuneuvo. (Tilastokeskus 2020.)

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot muuttujina Rikos ja Vuosi. Yhteensä, PAI PAIKAN ETSINTÄ, Pakkokeinojen lukumäärä.

Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilasto, Tilastokeskus

Kuva 1. Rikos -ja pakkokeinotilasto. (Tilastokeskus 2020)

1.6 Tutkimuksen nykytila

Paikanetsintään liittyen on Suomessa tehty jonkun verran tutkimuksia. Tällä hetkellä tutkimustyö liittyy lähinnä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen ja poliisimiehen pakkokeinoharkintaan. Olen tuonut tässä kappaleessa keskeisimmät paikanetsintään liittyvät tutkimukset esiin. Haasteeksi osoittautui ulkomaalaista tutkimustekstiä selaillessani Google Scholarista, että ajoneuvoon suoritettuun paikanetsintään (stop & search) ei löydy englanniksi pakkokeinon tai sen toimittamiseen liittyvää kirjallisuutta. Ulkomaalainen kirjallisuus liittyy lähinnä syrjintään liikennepysäytyksiin liittyen, ja se ei ole tässä opinnäytetyössä keskiössä.

Eero Ahti ja Urho Kallio ovat tehneet toiminnallisen opinnäytetyön ”Verkkoympäristössä toteutettu keikkaharjoitus”, jossa on tehty Moodleen koulutus. Työssä käydään läpi yksittäinen poliisin tehtävä. Tehtävään liittyy huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajava kuljettaja. Kävin läpi kyseisen opinnäytetyön ja se keskittyy enemmän tehtävän hoitamiseen. Paikanetsintään liittyen työssä viitataan vain yleisesti perusteiden, sekä toiminnan osalta. (Ahti & Kallio 2016.)

Työssä oli tehty videoprodukti, jossa saattoi olla päällekkäisyyksiä tai rajaavia tekijöitä työhöni liittyen. Työ oli salattu produktin osalta. Kävin katsomassa sen kokonaisuudessaan Poliisiammattikorkeakoulun tiloissa ja totesin, että kyseisessä työssä ei ole päällekkäisyyksiä oman ideani kanssa.

Tero Halmela on kirjoittanut opinnäytetyön Sisä-Suomen poliisilaitoksen liikenteenvalvontaan liittyvästä huumausainerikollisuuden paljastamisesta. Halmela käsittelee työssään kvantitatiivisten ja kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien keinoin liikenteenvalvonnan yhteydessä paljastunutta huumausainerikollisuutta Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella vuosina 2014 ja 2015. (Halmela 2016.)

Tuomas Kilpinen on tehnyt oppaan rikosprosessuaalisista pakkokeinoista poliisille. Opas on yleismallinen ja paikanetsinnän osalta liittyy pakkokeinon perusteisiin. Kilpinen kirjoittaa työssään omista kokemuksistaan, jonka mukaan hän kokee yleisimmäksi paikanetsinnän kohteeksi auton. (Kilpinen 2018, 30.)

Rönkä ja Heijari käsittelevät opinnäytetyössään Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen yleisjohtajan pakkokeinoharkintaa. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä käsitellään pakkokeinoihin liittyvää harkintaa yleisjohtovuorossa, ja pakkokeinon määräytymisen esittelyä yleisjohtajalle poliisimiehen toimesta. (Rönkä & Heijari 2018, 4.)

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä kappaleessa käsitellään paikanetsintää poliisin pakkokeinona. Kappaleessa käsitellään myös poliisin toimintaa rajoittavat periaatteet. Osana teoreettista viitekehystä on myös erilaiset oppimistyyli ja työturvallisuus. Videon tarkoitus on olla opettava ja videolla tuodaan myös esiin työturvallisen toimintamallin omaksuminen osaksi oman työn tekemistä.

2.1 Pakkokeinolaki ja pakkokeino

Rantaeskola esittelee Pakkokeinolaki -kommentaarissa pakkokeinolain yleislaiksi, sillä perusteella, että pakkokeinolain soveltamisalassa määritellään pakkokeinojen käyttöön sovellettavaksi pakkokeinolakia, ellei joku muu laki määrittele toisin. Pakkokeino tarkoittaa poliisin tai muun viranomaisen laissa määritettyä toimenpidettä, jolla puututaan ihmisen perusoikeuksiin. (Rantaeskola 2014, 27.)

2.2 Paikanetsintä

Rantaeskola selvittää paikanetsinnän määritelmää Pakkokeinolaki -kommentaarissaan siten, että paikanetsinnän piiriin kuuluu muut kuin kotietsinnän piiriin kuuluvat paikat tai erityisen kotietsinnän edellytykset täyttävät paikat (Rantaeskola 2014, 212.) Paikanetsintä voidaan ajatella jakautuvan kahteen eri kategoriaan. Henkilön löytämiseksi tehtävä paikanetsintä ja esineelliseen paikanetsintään. Jälkimmäinen sisältää myös rikospaikkatutkinnan. (Rantaeskola 2014, 223.)

2.2.1 Henkilön löytämiseksi tehtävä paikanetsintä

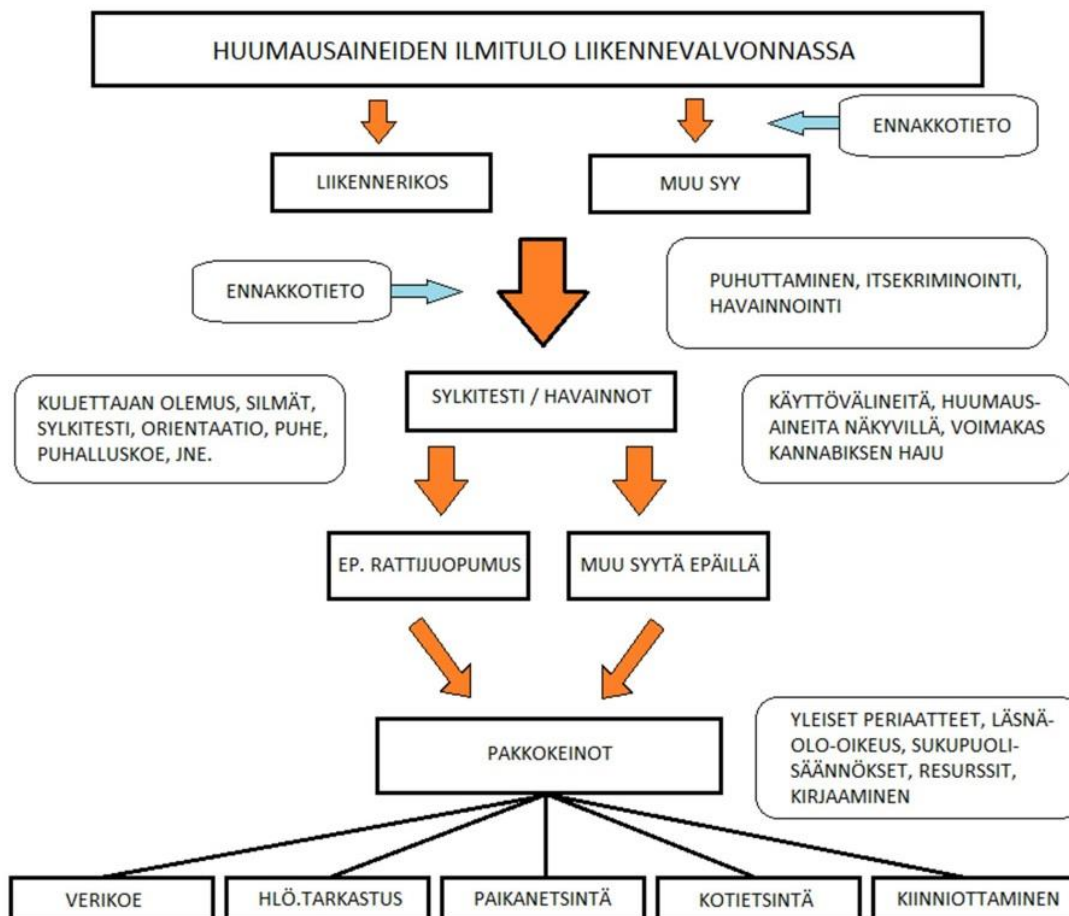
Rantaeskolan Pakkokeinolaki-kommentaarin mukaan henkilön löytämiseksi paikanetsintä voidaan tehdä pakkokeinolain 8:4§:n mukaan, pakkokeinolain 8:3§:n 1 momentin säädetyin edellytyksin. Silloin esimerkiksi autosta etsitään henkilöä, joka on noudettava esitutkintaan, otettava kiinni, pidätettävä, vangittava, vietävä oikeuden istuntoon haastettavaksi tai toimittava henkilöntarkastukseen. (Rantaeskola 2014, 223-224.)

2.2.2 Esineellinen paikanetsintä

Paikanetsintä voidaan tehdä pakkokeinolain 8:4§:n mukaan pakkokeinolain 8:2§:n 1. momentissa säädetyin edellytyksin, jos epäillään, että autosta löytyy rikokseen liittyviä seikkoja tai takavarikoitavia asioita. Paikanetsintä voidaan tehdä autoon myös, jos sieltä voidaan epäillä löytyväksi vakuustakavarikkoon määrättävää omaisuutta. (Rantaeskola 2014, 223.)

Autoon tehtävään paikanetsintään liittyy yleisesti anastettu omaisuus, huumaavat aineet, ampuma-aseet tai rikospaikkatutkinta, jos autossa epäillään tapahtuneen rikos tai epäillään, että autoa on käytetty rikoksen tekemiseen. Edellä mainitut asiat voivat olla poliisin tiedossa ennen, kun auto pysäytetään tai poliisi voi tehdä huomioita pysäytyksen yhteydessä. Halmela

on selvittänyt kuvassa 2 kuinka esimerkiksi huumausainerikollisuus käy ilmi liikennepysäytyksen yhteydessä. (Halmela 2016, 24.)

Kuva 2. Tero Halmelan kaavio pakkokeinon perusteiden määräytymisestä. (Halmela 2016, 24)

2.3 Poliisin toimintaa rajoittavat periaatteet

Poliisin toimintaa rajoittavat periaatteet pakkokeinojen osalta on kirjattu pakkokeinolakiin. Paikanetsintään sovelletaan näitä periaatteita, jos laissa ei muuten määritellä. (Helminen ym. 2014, 2.)

2.3.1 Vähimmän haitan periaate

Pakkokeinolain 1:3§ määrittää vähimmän haitan periaatteen pakkokeinoja käytettäessä. Helminen ym. kirjoittavat kirjassaan, että pakkokeinoja käytettäessä vähimmän haitan periaate sisältää yleisellä tasolla sen, että toimenpidettä suorittava viranomainen ei saa aiheuttaa pakkokeinon kohteelle enempää haittaa, kun on tarpeen. Kotietsintään liittyvä ja paikanetsinnässä sovellettavan pakkokeinolain 8:6§ 2. momentti velvoittaa toimenpiteen suorittajaa suorittamaan paikanetsintä siten, että siitä ei aiheudu enempää haittaa tai vahinkoa kun on tarpeen. Auton kohdalla tämä tarkoittaa, että on harkittava mitä auton osia lähdetään irrottamaan, jos epäilty rikos on lievä ja ei ole viitteitä siitä, että rakenteisiin olisi kätkeyty mitään. (Helminen ym. 2014, 100-101.)

2.3.2 Suhteellisuusperiaate

Pakkokeinolain 1:2§ käsittelee suhteellisuusperiaatetta pakkokeinoja käyttäessä. Helminen ym. kirjoittavat kirjassaan, että esitutkintalain esitöissä HE 222/2010 mukaan suhteellisuusperiaate tarkoittaa sitä, että esitutkintatoimenpiteet ja henkilön oikeuksiin puuttumisen osalta on tehtävä harkintaa sen perusteella, miten vakavasta rikoksesta on kyse ja mitä käytetyllä pakkokeinolla tullaan saavuttamaan. (Helminen ym. 2014, 98.)

2.3.3 Hienotunteisuus periaate

Pakkokeinolain 1:4§ käsittelevät hienotunteisuus periaatteesta esitutkinnassa. Helminen ym. kirjoittavat kirjassaan, että hienotunteisuus periaate koskee kaikkia esitutkintaan osallistuvia henkilöitä ja heitä on kohdeltava inhimillisesti. Hienotunteisuuteen kuuluu, se että esitutkinta toimenpiteet pitää suorittaa mahdollisimman pitkälle niin, että henkilö ei toimenpiteen perusteella leimaudu epäillyksi. Rantaeskolan Pakkokeino-kommentaarissa kerrotaan, että pakkokeinon käytöstä voidaan tehdä johtopäätöksiä kohteena oleviin henkilöihin liittyen. Ajoneuvoon kohdistuvassa paikanetsinnässä tämä voisi käytännössä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi on pysäytetty ajoneuvo tien viereen, julkisella paikalla ja ruuhka-aikaan, ja silloin tulee poliisin harkita ennen toimenpiteen aloittamista, että voidaanko toimenpide suorittaa jossain muualla. Tässä harkinnassa ajatus on se, että epäilty ei joudu huonoon valoon muiden ihmisten silmissä toimenpiteen vuoksi. (Helminen ym. 2014, 101; Rantaeskola 2014, 36.)

2.3.4 Tarkoitussidonnaisuuden periaate

Rantaeskola käsittelee Poliisilain 1:5§ tarkoitussidonnaisuuden periaatetta Poliisilaki-kommentaarissaan. Pykälä sanoo yksiselitteisesti, että poliisi saa käyttää toimivaltaansa vain siihen säädettyyn tarkoitukseen. Paikanetsintä on pakkokeino ja pakkokeinolaki sääntelee siihen liittyvät periaatteet, joten paikanetsinnän kohdalla ei pelata poliisilailla. Auton kohdalla poliisilaki on kuitenkin sääntelevä, niin pitkään kun liikennepysäytyksen yhteydessä tehdyt toimenpiteet eivät ole tuoneet syytä epäillä rikosta. Olen tuonut tämän pykälän esiin, koska käytännössä tämä tarkoittaa, että ajoneuvoon ei voida suorittaa pakkokeinolain nojalla minäänlaista paikanetsintää, jos ei ole syytä epäillä mitään rikosta. (Rantaeskola 2014, 32-33)

2.4 Päätöksenteko ja kiireellisyys

Pakkokeinolain 8:15§:n mukaan paikanetsinnästä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Poliisimies saa tehdä paikanetsinnän kiireellisessä tapauksessa. Kiireellisyys voisi tulla kyseeseen auton kohdalla hävittämisvaaran osalta (Helminen ym. 2016, 102). Liikenteessä olevien autojen kohdalla tulee harvoin tilannetta missä paikanetsintä jouduttaisiin tekemään kiireellisenä (Halmela 2016, 30). Auton tyhjentäminen, eli pakkokeinolain 9:1§ mukainen tutkimuspaikan eristäminen on kuitenkin järkevin vaihtoehto, jolloin hävittämisvaara voidaan poissulkea auton sisällä olevien esineiden tai todistusaineiston (Helminen ym. 2016, 960).

Päätöksen ja pakkokeinoharkinnan tekee paikanetsinnästä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Liikennepysäytyksen yhteydessä, kuitenkin paras tilannetieto ja havainnot tapahtumista on pysäytyksen tehneillä poliiseilla. Tästä syystä lupaa pakkokeinoon pyydettyä on poliisimiehen pystyttävä selkeästi puhelimen välityksellä viestimään pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, se mitä havaintoja on tehnyt ja minkä takia kohteena olevaan ajoneuvoon olisi syytä tehdä paikanetsintä. (Rönkä & Heijari 2018, 36.)

2.5 Ajoneuvo paikanetsinnän kohteena

Helminen ym. selvittävät kirjassaan, että auto kuuluu paikanetsinnän piiriin aina, eli vaikka poliisilla olisi esteetön pääsy autoon kuuluu se silti paikanetsinnän piiriin. Suljettuna auton katsotaan olevan omistajan hallinnassa. Auto on haltijan hallinnassa, jos omistaja on rahotusyhtiö tai jos haltijalla on autoetu. (Helminen ym. 2014, 1042-1045.)

Paikanetsintä voidaan tehdä mihin tahansa paikkaan, riippumatta siitä onko se rikoksesta epäilyn hallussa. Paikanetsinnän määritelmän mukaan paikanetsintä on sidottu paikkaan, ei henkilöön. Poliisimiehen näkökulmasta tällä asialla on merkitystä vain sen osalta, että kenelle paikanetsinnästä on ilmoitettava ja kenellä on oikeus olla paikalla, kun etsintää tehdään. Pakkokeinolain 8:5§:n mukaan paikan haltijan ollessa poissa on paikassa asuva, työskentelevä tai luvallisesti olevalle henkilölle varattava mahdollisuus olla läsnä etsinnällä. Käytännössä nämä linjaukset tarkoittavat sitä, että liikenteessä oleva auto on kuljettajan hallinnassa, jos henkilö kuljettaa autoa luvallisesti. Suljettuna ajoneuvo on poliisin silmissä omistajan hallussa. (Rantaeskola 2014, 225-226.)

Järjestyslain 9§:n mukaan julkisella paikalla olevassa ajoneuvossa ei saa säilyttää seuraavia esineitä:

- Nyrkkiraudat
- Stiletit
- Heittotähdet
- Muuksi esineeksi naamioidut teräaseet
- Sähkölamauttimet ja sähköpatukat
- Jousipatukat
- Tarkkuussingot ja tarkkuuslingot
- Teleskooppipatukat

Ainut poikkeus tulee järjestyslain 9§:n toisessa momentissa teleskooppipatukan kohdalla, jota saa kuljettaa kulkuneuvossa, ollessaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa. Edellä mainittuja esineitä saa kuljettaa järjestyslain 12§:n mukaan, keräilytarkoituksessa. Tämä vaatii kuitenkin pykälän mukaan, että esineillä on konkreettista historiallista arvoa. (Järjestyslaki 612/2003.)

Auton kohdalla tulee huomioida erityisesti se, että onko kyseessä kotietsintä vai paikanetsintä. Lyhyt aikaiseen, väliaikaiseen tai pitkäaikaiseen asumiseen tarkoitettut autot, asuntoautot, asuntovaunut, sekä rekan vetoautossa sijaitseva lepotila nauttivat kotirauhan suojaa. Keskiössä on mahdollisuus ympärivuorokautisen asumisen edellytys, eli ajoneuvossa on mahdollista nukkua ja elää. Liikenteessä tavattu rekan ohjaamo ei välttämättä nauti kotirauhan suojaa, mutta ohjaamon päälle rakennettu lepotila on kotirauhan suojan piirissä aina. (Ruuska 2007, 59-63.)

2.6 Työturvallisuus

Työturvallisuus on käsitteenä laaja. Siihen liittyy niin fyysisten vaarojen huomioiminen, sekä henkisen jaksamisen huomioiminen. Henkilöautoon kohdistuvassa paikanetsinnässä on kuitenkin mahdollista vaikuttaa vain fyysisten vaarojen huomioimiseen. Työturvallisuuslain 2§:n mukaan työturvallisuuslain alaiseksi katsotaan työsopimukseen perustuvan työn tekeminen, sekä sen kaltaisen julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tehty työ. Työturvallisuuslain 8§ määrittää työnantajan yleisen huolehtimisvelvoitteen hyvän työturvallisuuden vaalimiseksi. (Karnaranta 2019, 94.)

Saloheimon mukaan työturvallisuuteen liittyvät fyysiset uhat voi jakaa kahteen osioon työympäristön turvallisuuteen ja työmenetelmien turvallisuuteen. Poliisi ei voi täysin vaikuttaa työympäristön turvallisuuteen kentällä, mutta riskejä siltä osin hyvällä toiminnalla voidaan minimoida. Mitä turvallisiin työmenetelmiin tulee, se lähtee hyvästä koulutuksesta ja riittävästä hyvistä malleista tehdä asioita, joista voi omaa työkalupakkia lähteä kehittämään. Poliisin on varmistettava, että jo opiskelijavalinnoissa korostuu toiminnan työturvallisuusnäkökulma ja, että peruskoulutus on operatiivista toimintaa tukevaa. (Karnaranta 2019, 12; Saloheimo 2016, 101.)

Työnantajalla on velvollisuus antaa riittävä koulutus työntekijälle ja myös valvoa sitä, että työntekijät toimivat annettujen ohjeiden mukaisesti. (Saloheimo 2016, 102-104.)

2.7 Erilaiset oppimistyylit

Koulutusvideossani demonstroidaan tapaa, jolla paikanetsintä autoon voidaan suorittaa. Demonstraation avulla voidaan antaa käytännönläheinen kokemus opetettavasta aiheesta. Demonstraatio on parhaimmillaan, kun opetellaan tekemään jotain uudella tavalla. Demonstraatio vaikuttaa hyvin tehtynä oppivaan ihmiseen vahvasti. Sillä voidaan vaikuttaa ihmisen toimintatapoihin ja oppimiseen positiivisesti. Kuitenkin demonstraation epäonnistuessa se saattaa vahvistaa aikaisemmin oppittuja toimintamalleja. (Vuorinen 2001, 89-90.)

Oppijat voidaan luokitella näkemällä, kuulemalla ja tekemällä oppiviksi. Visuaalisille oppijoille hallitsevia oppimistapoja ovat kuvat, videot ja kirjoitettu teksti. Kuulemalla oppivien on suotuisaa oppia muun muassa katsomalla video, jossa on ääniraita. Tekemällä oppiville ei videolla pystytä tuomaan mitään käsin kosketeltavaa, mutta video tuo kuitenkin opetuksen

läheemmäksi käytäntöä. (Bumbak 2011, 30-32.) Koivusalon ja Saleniuksen tutkiessa aistivälitteistä oppimista he totesivat, että ihminen pystyy joustavasti oppimaan hyväksikäyttämällä hallitsevaa aistikanavaa muiden aistien kautta saadun tiedon käsittelyssä (Koivusalo & Salenius 2012, 8).

3 PRODUKTIN TOTEUTUS

Tässä kappaleessa käsitellään työn toteutuksen eri vaiheita. Kappaleessa käsitellään videon toteutukseen liittyvää suunnittelutyötä, sekä varsinaiseen toteutukseen liittyviä vaiheita videon kuvaukseen ja muokkaamiseen liittyen.

3.1 Produktin käsikirjoitus

Vilkan ja Airaksisen mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä on syytä olla toimintasuunnitelma, jotta työn idea ja tavoitteet pysyvät harkittuina ja ovat mukana koko työn aikana (Vilka & Airaksinen 2004, 26). Videon käsikirjoittaminen on erittäin tärkeä osa videon kokonaisuutta varsinkin, kun kyseessä on verkkoon ladattavasta materiaalista. Tuotetun materiaalin on pysyttävä kooltaan mahdollisimman pienenä, että se saadaan helposti ladattua verkkoon. Käsikirjoituksessa on huomioitava tarkkaan mitä sisältöä videokuva, selostusteksti ja ääniraidat sisältävät. (Saarinen ym. 2002, 209-210.) Tein videota varten käsikirjoituksen, jotta siitä tulisi tarpeeksi johdonmukainen. Aluksi en suunnitellut ääniraidan selostusta sanatarkasti, mutta videosta saadun palautteen jälkeen, jouduin tekemään tarkat hahmotelmat siitä mitä videolle puhutaan, jotta työstä saatiin ammattitaitoisen oloinen.

Ajatus oli käsikirjoituksessa se, että videolla käydään läpi paikanetsinnän vaiheet askel askeleelta. Suunnittelin liikkuvan kuvan mukaan myös tekstirungon, jossa on tärkeimmät seikat asiaan liittyen. Suunnittelin myös ääniraidalle puheen, jossa selostetaan tapahtumien kulku ja miksi mitään tehdään. Tässä olen pyrkinyt ottamaan nimenomaan erilaiset oppijat huomioon tuomalla eri aistikanavia tukevaa sisältöä videoon. Aloin pohtimaan myös sitä, miten pitkä videosta tulee. Puntarissa on se, että kuinka kauan henkilö jaksaa videoon keskittyä ja kuinka pitkä sen tulee olla, jotta se ei olisi liian suurikokoinen, mutta kuitenkin tarpeeksi kattava.

3.2 Kuvausympäristön valinta ja videon valmistelut

Aluksi ajattelin kuvauspaikaksi jotain toiminnallista paikkaa, mutta hetken asiaa pohdittuani koin järkevämmäksi toteuttaa työn jossain rauhallisessa paikassa. Päällimmäisenä on kuitenkin ajatus, että siitä opitaan hyviä käytänteitä, eikä huomio kiinnity mihinkään epäolennaisiin seikkoihin. Kuitenkin, jos halutaan tuoda esiin työturvallisuuteen liittyviä tekijöitä, on otettava myös luonnollinen ympäristö huomioon. Lopulta videosta tuli kaksiosainen, jossa käydään ensin läpi auton sijoittamista ja muita paikanetsintään yleisesti liittyviä tekijöitä. Toisessa osassa, käydään läpi itse paikanetsintä. Siten työ pysyy loogisena, vaikka koko suoritetta ei tehdä videolla alusta loppuun asti.

Valitsin lopulta kuvausympäristöksi Poliisiammattikorkeakoulun harjoituskaupungin katuverkon. Harjoituskaupungin etuna tässä työssä on se, että se on rauhallinen paikka ja siellä pystytään luomaan käytännönläheinen ja todellista ympäristöä mukaileva asetelma.

Jouduin pyytämään kurssiltani muita opiskelijoita avuksi kuvauksiin. Näyttelijöiksi valikoitui kaksi ensimmäistä vapaaehtoista opiskelijaa, jotka suostuivat osallistumaan videon kuvaukseen. Kalustoksi valikoitui yksi poliisiauto, sekä yksi siviiliauto, jotka varasin Poliisiammattikorkeakoululta. Rekvisiitaksi valikoitui yksi pieni pussi, johon laitoin vaaleita jauhoja rekvisiitaksi kuvaamaan epäiltyä huumausainetta. Hain myös poliisin liikennejuopumusvalvontaan liittyviä elementtejä, eli DrugWipe-huumausainepikatesterin ja alkometrin.

3.3 Videon kuvaus

Ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvasin paikanetsintää edeltävät tapahtumat, sekä kahden henkilön voimin tehtävän etsinnän, joka jäi lopullisesta videosta pois videon pituuden vuoksi. Huomasin kuitenkin, että haasteeksi osoittautui, se että yksityiskohtaisempaa etsintää oli haastavaa kuvata normaalilla kameralla. Normaalilla kameralla kuvakulmaa ei saanut tarkoituksenmukaiseksi.

Päätin hankkia GoPro-kameran lainaan, jonka voi kytkeä päähän kiinni. Tällä tavoin uskoin, että kuvakulma palvelee katsojaa. Videon tarkoitus on kuitenkin painottua tekniseen tekemiseen, eikä pelkästään työturvallisuuteen ja taktiikkaan. Toisena kuvauskertana onnistuin kuvaamaan videon valmiiksi. Sain kuvattua videon käyttämällä GoPro kamerassa pientä kolmijalkaa, jota pystyi myös pitämään kädessään kuvatessa. Yritin kuvata videota myös GoPro-kameraan kytkettävällä otsapannalla, mutta se ei onnistunut, koska en saanut kuvakulmaa asetettua järkevästi.

3.4 Videon editointi

Videota editoidessa huomasin äärimmäisen nopeasti, että en ole kovinkaan hyvä kyseisen tehtävän suorittamisessa. Sain videon editoitua kuitenkin hyvin yksinkertaiseen ja katsottavaan muotoon. Ongelmaksi editoidessa tuli videon pituus, koska yksityiskohtaisesta etsinnän suorittamisesta tuli 30 minuuttia pitkä. Päädyin aluksi poistamaan videosta paikanetsintää edeltävän osion, eli pakkokeinon perusteluihin ja liikennepysäytykseen liittyvät seikat, koska Poliisiammattikorkeakoulu kouluttaa poliisitaktiikkaa ja lainsäädäntöä erittäin laajasti, joten näiden seikkojen kertaaminen tässä yhteydessä olisi ollut hyvä lisä, mutta ei välttämättömyys.

Kerätyn palautteen jälkeen jouduin muuttamaan videota editoimalla sellaiseksi, että siihen piti tuoda takaisin liikennepysäytys ja paikanetsintää edeltävän osio. Poistin videon alkupe räisen ääniraidan ja loin videon puhutun ääniraidan, sekä muutin videon rakennetta johdonmukaisemmaksi. Loin myös työhön sisällysluettelon videon alkuun ja tein väliotsikoinnin eri aihealueille.

3.5 Salassa pidosta

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeen mukaan salassa pidettävän materiaalin tulee olla sijoitettuna työn liitteisiin mahdollisuuksien mukaan, joita ei julkaista julkiseen osan kanssa (Haikansalo & Korander 2020, 35). Työn raportti osa, eli tämä tulee pysymään julkisena ja olen kirjoittanut raportin sillä ajatuksella, että siihen ei tule mitään salassa pidettäväksi luokiteltavaa materiaalia. Työn liitteisiin on sijoitettu tekemän koulutusvideo, jonka käyttö on rajoitettu.

Tekemäni videon salassapito perustuu lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24§:n 1. momentin 5. kohtaan, jonka mukaan poliisin taktiset ja tekniset menetelmät ovat salassa pidettävää tietoa. Produkti tulee sisältämään sellaista tietoa, joka liittyy poliisin erilaisiin taktiikoihin.

4 PRODUKTIN TESTAUS JA PALAUTEEN ANALYYSI

Kohderyhmää voidaan käyttää hyväksi tämän työn produktin, eli koulutusvideon testaamiseen, kun se on valmis ja editoitu. Kohderyhmältä kerätään myös palaute tehdystä työstä. Palaute pitää analysoida ja tarvittaessa parantaa videota, jotta työ olisi riittävän käyttökelpoinen. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 40.)

Videon testaustapa on ilmeinen, eli testiryhmän jäsenet katsovat videon ja antavat videosta avoimen palautteen. Tarkoituksena oli valita testiryhmään viisi vapaaehtoista henkilöä kurssiltani. Testiryhmän valinta tapahtui nopeusjärjestyksessä, eli viisi ensimmäistä vapaaehtoista pääsevät katsomaan teoksen alusta loppuun. Testiryhmä antoi videosta avoimen palautteen sen hyvistä ja huonoista puolista. Päätin myös viiden vapaaehtoisen opiskelijan lisäksi testata produktin Poliisiammattikorkeakoulun opettajilla, koska kohderyhmän lisäksi työn uskottavuuden kannalta on tärkeää saada palaute kouluttajalta.

4.1 Palaute

Sain yhden poliisiopiskelijan kurssiltani, ja yhden nuoremman kurssin poliisiopiskelijan katsomaan tekemäni videon ja antamaan palautteen videosta. Pyrin saamaan viisi opiskelijaa testiryhmään, mutta en onnistunut löytämään riittävästi vapaaehtoisia. Sain myös Poliisiammattikorkeakoulussa esitutkintaan liittyviä opintoja opettavan Ylikonstaapeli Mikko Mäkisen antamaan palautteen työstä.

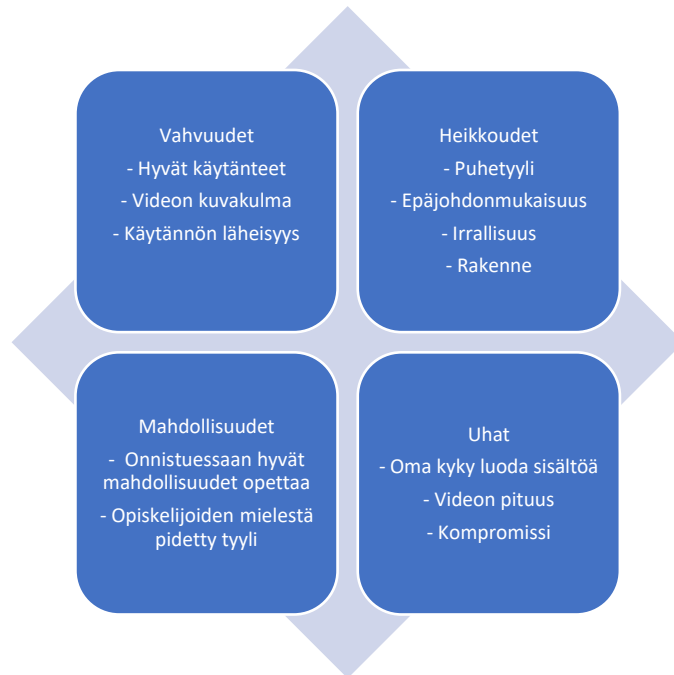
Ylikonstaapeli Mikko Mäkisen palautteen mukaan produktissa oli hyvää tekninen osa, videon laatu, etsinnän järjestelmällisyys ja sen havainnointi. Mäkinen piti huonona työn irrallisuutta kokonaisuudesta, videon epäjohdonmukaisuutta, kerrontaan liittyviä sanavalintoja ja vapaa kerronta tyyliä. Mäkinen toivoi työhön myös sisällysluetteloa tai jonkinlaista hakuominaisuutta, sekä väliotsikointia. Häntä jäi myös vaivaamaan käsikahvalla kuvaaminen. Mäkisen suostumuksella lisätty työhön Mäkisen nimi.

Opiskelija A:n, joka ei ole vielä käynyt työharjoittelussa antaman palautteen perusteella työssä olisi hyvä olla väliotsikointi. Opiskelija A piti erityisesti siitä, että videolla tehdään paikanetsintä alusta loppuun. Opiskelija A toivoi, että videolla käytäisiin läpi paikanetsintään liittyviä seikkoja yleisesti ennen paikanetsinnän suorittamista. Opiskelija A:n mielestä video toi hänelle paljon lisää tietoa, koska ei ole vielä yhtään etsintää suorittanut.

Opiskelija B, joka on jo käynyt työharjoittelussa, piti videon seikkaperäisyydestä. Opiskelija B piti myös siitä, että video oli kuvattu suorittajan näkökulmasta, koska se havainnollistaa tekemistä hyvin. Hän myös piti siitä, että videossa tuotiin esiin autoon liittyvää teknistä tietämystä sopivissa määrin. Opiskelija B toi esiin huolen videon pituudesta, hänen mielestään video ei olisi saanut olla yhtään pidempi tai mielenkiinto katsomiseen olisi hiipunut.

4.2 Palautteen analyysi

Palautteen analyysissä käytin SWOT-analyysia työkaluna. SWOT-analyysi on 1960-luvulla liikemaailmaan yrityksen strategista johtamista varten kehitetty analyysityökalu, jota on sittemmin alettu käyttämään muilla tieteen aloilla. Tässä työssä SWOT-analyysia tehdessä arvioidaan saadun palautteen perusteella sen vahvuudet (S), heikkoudet (W), mahdollisuudet (O) ja uhat (T). Vahvuuksien ja heikkouksien arvioinnissa käytetään tällä hetkellä käsillä olevaa palautetta ja mahdollisuuksissa ja uhissa käsitellään, sitä mitä tehdyt muutokset aiheuttavat työlle. (Vuorinen 2013, 88-91.)

Kuva 3. SWOT-analyysi saadusta palautteesta.

Kuvan 3. SWOT-analyysissä ilmenee, että videon ensimmäisen vedoksen vahvuuksina palautteen perusteella olivat hyvät käytänteet käytännön tekemiseen, videon vahvuuksia oli myös käytännönläheinen tyyli, sekä kuvakulma tekijän näkökulmasta.

Saadun palautteen perusteella työni ensimmäisen vedoksen heikot puolet olivat vapaa kerronta mallinen selostus ja puheen tyyli, sekä epäjohtonmukaisuus. Videossa ei käyty paikannetsintää yleisellä tasolla läpi, video oli raaka ja irrallinen kokonaisuudesta. Videosta puuttui sisällysluettelo ja väliotsikointi. Videon pituus alkoi olla jo pitkä.

Palautteen perusteella tehtävien muutosten jälkeen näin työn mahdollisuuksina videon opetuskyvyn. Uhkina taas näin oman kyvyn luoda sisältöään ammattimaisen oloisen työn, sekä videon pituuteen liittyvät ongelmat yhdistettynä siihen, että joudun tehdä kompromisseja sisällön osalta.

Tehdessäni videoon muutoksia palautteen perusteella pyrin vaalimaan työn vahvuuksia, poistamaan heikkoudet mahdollisuuksien mukaan, sekä parhaani mukaan estämään uhkien toteutumista muutoksia tehdessäni.

4.3 Palautteen luotettavuus

Muilta opiskelijoilta saatu palaute koulutusvideosta on ensiarvoisen tärkeää, koska opiskelijoita varten koulutusmateriaalit tehdään. Opettajan näkökulma taas tuo opetuksen osalta työelämän näkökulmaa tähän työhön. Oli tärkeää, että sain palautteen oman kurssini ulkopuolelta ja sellaiselta opiskelijalta, joka ei ole käynyt harjoittelussa.

Saadun palautteen luotettavuutta heikentää se, että vaikka painotin haluavani objektiivista palautetta tekemästani työstä, ei voida pois sulkea sitä, että palautteen luotettavuus kärsisi siitä, että tunnemme toisemme toisen palautteen antajan kanssa. Toinen opiskelija ei kuitenkaan ole samalta kurssilta kanssani ja häneltä oli mahdollisuus saada objektiivisempi palaute. Opettajalta saadun palautteen luotettavuus on parempi, koska opettajana hän arvioi opiskelijoita työkseen ja osaa antaa palautteen objektiivisesti. Voidaan pitää todennäköisenä, että hän on arvioinut objektiivisesti tämänkin työn. Palauteen luotettavuutta heikentää myös se, että testiryhmä oli suppea.

4.4 Palautteen aiheuttamat muutokset

Suunnittelin palautteen pohjalta videon rakenteen uudelleen. Toin videoon myös takaisin liikennepysäytykseen liittyvän kehyksen ja huumausainerattijuopumus epäilyn, jotta saadaan paikanetsintä liitettyä johonkin kontekstiin. Paikanetsintään liittyvän osan supistin siten, että videon pituus ei veny liian pitkäksi. Supistetusta osasta pois jääneiden osioiden sisältöä pyrin paikkaamaan videon ääniraidalla puhutulla sisällöllä ja videoon liitetyillä tekstiosilla. Videoon tuli sisällysluettelo videon alkuun ja väliotsikointi eri aihealueisiin. Muutin myös videolla esitettyjen asioiden järjestystä siten, että videosta saadaan johdonmukainen.

Videomateriaalia työtäni varten oli riittävästi, joten näihin muutoksiin pystyin videota editoimalla ja käyttämällä jo olemassa olevaa materiaalia. Palautteessa Mäkistä vaivanneeseen ”yhden käden työskentelyyn” en pystynyt vaikuttamaan, koska en onnistunut GoPro-kameraa asettamaan päähän kiinnitettävään telineeseen siten, että olisin saanut kuvattua omaa tekemistäni hyvästä kuvakulmasta.

Muutoksilla yritin parantaa videon käytettävyyttä ja hyödyllisyyttä. Paikanetsinnän osalta ei pysty tuomaan mitään uutta ja innovatiivista alalle, mutta työn ollessa laadukas voidaan tuoda hyviä käytänteitä opiskelijoille.

5 POHDINTA JA ITSEARVIOINTI

Tässä kappaleessa pohdin työn vaiheita, ja sitä miten se on kehittännyt minua ammatillisesti. Arvioin myös omaa toimintaani opinnäytetyön tekijänä ja produktina tehdyn videon onnistumista.

5.1 Työn alkuaskeleet

Aloitin opinnäytetyön hahmottelun perustutkinnon alkuvaiheessa. Alusta asti tiesin, että tulen tekemään toiminnallisen opinnäytetyön. Ongelmana oli se, että kaikki minua kiinnostavat aiheet erikoistoimintaan ja voimankäyttöön liittyen oli jo käytetty. Olen pohjakoulutukseltani ajoneuvoasentaja ja olen ollut useamman vuoden autokorjaamolla töissä. Aloin pyörittelemään ajatusta ajoneuvoon liittyvästä opinnäytetyöstä. Lähdettyäni harjoitteluun huomasin, että meille ei juurikaan ollut ajoneuvoon tehtävään paikanetsintää liittyen opetettu mitään. Tästä sain ajatuksen, että voisin tehdä jonkinlaisen oppaan ajoneuvoon tehtävään paikanetsintään.

Ensimmäisessä opinnäytetyöhön liittyvässä seminaarissa toinen opinnäytetyöohjaajamme Jari Saario toi esiin seikan, että paikanetsintä ajoneuvoon on niin arkinen asia perustyössä, että ohje menisi hukkaan. Pohdin, että olenko supistanut aihetta liikaa. Kuitenkin koko ajan koin, että jonkinlaisille suuntaviivoille on tarvetta aiheeseen liittyen. Toisaalta toiminnallisen opinnäytetyön aiheen ei tarvitse aina olla jotain innovatiivista. Esimerkiksi tässä tekemässäni työssä, se on jotain mitä on vain jostain syystä sivuutettu käytännön tasolla. Kuten ensimmäisessä kappaleessa käsitelin toiminnallisen opinnäytetyön käsitettä Vilkan ja Airaksisen kirjan avulla toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus on tuoda ammattialan käytännön toimintamalleihin esimerkiksi opastamista ja ohjeistamista (Vilka & Airaksinen 2003, 9).

Aloin pohtimaan koulutusta aiheeseen liittyen. Pyörittelin mielessäni ajatusta lähiopetuksen ja Moodle-koulutuksen välillä. Päätin nojautua kuitenkin opinnäytetyön ohjaajaani ajatuksen osalta, ennen kuin lähdän tekemään mitään radikaaleja ratkaisuja. Pystyin kuitenkin aloittamaan opinnäytetyön raporttiosan tekemisen, koska minulla oli ajatus siitä mihin aihe liittyy.

Keskustelin asiasta opinnäytetyöni varaohjaajan Jari Saarion kanssa ja hän koki, että asiasta olisi hyvä opas tehdä. Hänen mukaansa työn olisi hyvä olla video tai opettava opas, jonka voisi liittää koulussa opetettavaan huumeteemaan. Keskustelin asiasta myös pääohjaajan Heli Jalanderin kanssa, jonka kanssa saimme työn lopulliseksi rungoksi case-tyyppisen koulutusvideon ajoneuvon paikanetsintään. Pohdimme yhdessä produktin koeponnistusta ja sen mahdollisuuksia koulutuksessa. Tulimme siihen lopputulokseen, että työ kannattaa tehdä ja testata irrallaan koulutuksista ja luovuttaa tuloksineen koulun käyttöön. Oma näkemykseni on, että työ sopisi hyvin esimerkiksi pakkokeinoihin tai huumeteemaan liittyvien opintojen itseopiskelumateriaaliksi.

5.2 Raportti ja videon suunnitelu

Työtä aloittaessa ajatus oli painottaa lopullisen videon sisältö paikanetsinnän tekniseen tekemiseen, koska paikanetsinnän teoriapuolesta on jo koulutusta, sekä tutkimusta on tehty jo aikaisemmin. Työni raporttiosassa on kuitenkin käyty paikanetsintää lainsäädäntöpohjalta läpi, koska pakkokeinot ovat hyvin lakiin sidottuja toimia. Tein raporttia ajatuksella, että käyn teoreettisessa viitekehyksessä läpi pakkokeinon liittyvää lainsäädäntöä ja tuon esiin sitä, miten laki soveltuu juuri autoon liittyen. Oikeastaan ainoa asia mitä lakiin ei ole säädetty paikanetsinnän kohdalla on se, mitä siellä autossa sitten tehdään, kun etsintää aletaan tehdä.

Lainsäädäntö paikanetsintään liittyen oli minulle jo ennestään työelämästä ja koulusta tuttu asia. Olin sisäistänyt pakkokeinon käytön prosessina ja sen tarpeellisuuden perustelun käytännössä. Opinnäytetyö kuitenkin vaati minua perehtymään asiaan ja jollain tavalla kirjoittamaan auki prosessin. Selvitin myös lainsäädännön tasolla työturvallisuuden käsitteen ja mitä se tarkoittaa. Koin haasteelliseksi lainsäädäntöä ja kirjallisuutta hyväksikäyttäen kirjoittaa asiat selkeästi ja tuoda ne järkevään havainnollistavaan muotoon. Myös sisällöllisesti video on oma tulkintani siitä, miten paikanetsintää pakkokeinona autoon sovelletaan. Olen kuitenkin pyrkinyt pitämään sisällön mahdollisimman lähellä lakitekstissä esitettyjä asioita, koska koulutustarkoituksessa ei voida lähteä liikaa soveltamaan.

Tutkin myös erilaisia oppimistyyliin liittyviä teorioita poliisikoulutukseen liittyen, koska kyseessä on opetusvideo ja oppimistyyli ovat mielestäni osittaisessa roolissa koulutusvideon sisällön osalta. En kuitenkaan nähnyt tarkoituksenmukaiseksi lähteä liian syvällisesti pedagogiikkaa tutkimaan. Video on hyvä koulutustyökalu mutta vain pieniosa koulutusta, johon se kuuluu. Tämä oli ehkä opettavaisin matka työn aikana pohtia miten erilaiset ihmiset oppivat ja jouduin tutustumaan itselleni uuteen aiheeseen työn kohdalla.

Näillä tiedoilla pystyin hahmottelemaan mielessäni vision videon lopputuloksesta, johon pyrin. Kuitenkin oppimistapoja tutkiessani totesin, että en pysty kaikille tarjoamaan kaikkea, koska työstä tulisi sekava. Kuvatessani videota törmäsin haasteisiin kuvaamisen kanssa. Jouduin todella perehtymään kuvaamiseen liittyviin asioihin, koska kokemusta näistä asioista ei ollut. Toki tiesin tämän jo ennestään ja sen takia olin suunnitellut työn erilaiseksi aikaisemmin. Toisaalta taas tahdoin haastaa työssä itseäni ja ajattelin, että saamani kokemus videotyöskentelystä antaa työkaluja työelämään tulevaisuudessa.

5.3 Videon toteutuksesta ja lopputuloksesta

Videon toteuttaminen oli minulle haasteellista. Audiovisuaalisen sisällön tuottaminen minulle ei ole koskaan ollut helppoa. Jouduin opettelemaan videon tuottamisen alusta loppuun. Ammatillisesti koen kehittyneeni videota tehdessäni, sekä kykenen luomaan jonkinlaisen opettavan visuaalisen tuotoksen alusta loppuun. Poliisin työssä nämä ominaisuudet ovat soveltuvien osin erittäin hyödyllisiä, jos tulevaisuudessa hakeutuu kouluttajaksi. Olen pystynyt

jakamaan aikaisempaa ammatillista osaamistani muille parhaani mukaan työni kautta. Tämän opinnäytetyön pohjimmaisena tarkoituksena oli se, että pääsen jakamaan omaa tietämystäni eteenpäin ja siten tuomaan poliisihallintoon jotain täydentävää.

5.4 Itsearviointi

Raporttiosiossa olen pystynyt tuomaan esiin työni tavoitteet ja perustellut ne. Raportissa on käsitelty paikanetsintään liittyvää teoreettista viitekehystä lainosalta ja aikaisempaa tutkimusta asiaan liittyen riittävällä tasolla. Video nojautuu raportissa esitettyihin asioihin hyvin. Tätä toiminnallista opinnäytetyötä tehdessäni joudun myös peilaamaan tutkimaani tietoa työharjoittelussa oppimiini toimintamalleihin, joka ehkä on toiminnallisen opinnäytetyön kova ydin. Sain myös työtä tehdessäni haastaa itseäni ajattelemaan, miten kirjoitettu laki on soveltunut työelämän käytänteisiin.

Produkti onnistui mielestäni kohtuullisen hyvin. Olisin halunnut tehdä videosta sisällöllisesti rikkaamman, mutta omat taitoni ja videon laajuus ajoivat lopputuloksen jonkinlaiseksi kompromissiksi. Halusin videon olevan kuitenkin sen pituinen, että realistisesti ajateltuna joku sen katsoo. Omasta mielestäni produkti jäi myös hiukan yksinkertaiseksi suurimmaksi osaksi omien kuvaus ja editointi taitojen vuoksi. Toisaalta vaikka videosta ei tullut elokuvatasoinen, niin siitä saa selvää ja asia tulee riittävän selkeästi kerrottua. Kerätyn palautteen jälkeen jouduin palaamaan vielä editointipöydälle ja muuttamaan produktia, jotta sen käytettävyys paranisi. Lopullista produktia en päässyt aikataulusyistä testaamaan enää, joten lopullisen työn koeponnistuskin jäi tekemättä. Katsoimme viimeisessä opinnäytetyöseminaarissa työn ja ryhmässämme olleet opiskelijat, jotka eivät vielä olleet käyneet harjoittelua pitivät työstä ja sen tyylistä.

Aloittaessani keväällä opinnäytetyöni tekemisen maailmassa on muuttunut moni asia. COVID-19 on vaikuttanut myös korkeakouluopiskeluun. Tekemäni työ on yritys tuoda käytännön tekemistä lähemmäksi opiskelijoita etäopinnoissa. En ole työssäni keksinyt pyörää uudestaan tehdessäni käytännön demonstraation jostakin ammattialan toiminnosta, mutta olen kyennyt soveltamaan työelämässä ja koulussa oppimaani ja luomaan siitä jonkinlaisen näkemyksen, miten paikanetsintä autoon tulee lain puitteissa tehdä. Poliisitoiminta on siitä mielenkiintoista, että asiat voi tehdä monella tapaa ja vieläpä lain puitteissa ja oikein.

Vaikka olen kriittisesti käsitellytkin muutaman kappaleen verran omaa toimintaani. Lopullinen teos, on jokseenkin hyödyllinen Poliisiammattikorkeakoulun käytössä ja korjausten jälkeen työn käytettävyys on hyvällä tasolla. Työ tuo uutena Poliisiammattikorkeakoulun käyttöön videon paikanetsintään liittyen, vaikka koulutusvideo ei itsessään ole mikään innovaatio.

5.5 Produktin luovutus Poliisiammattikorkeakoulun käyttöön

Luovutin opinnäytetyönä tekemäni koulutusvideon opinnäytetyöni ohjaajille Heli Jalanderille ja Jari Saariolle, jotka opettavat Poliisiammattikorkeakoululla. Koulutusvideota saa käyttää poliisissa koulutustarkoitukseen. Annan myös Poliisiammattikorkeakoulun opettajille ja opiskelijoille luvan muuttaa kuvaamaani materiaalia ja käyttää sitä sisäisesti poliisissa.

5.6 Jatkotutkimus mahdollisuudet

Jatkotutkimus mahdollisuuksia on kohtuullisen rajatusti työni kohdalla. Näkisin mahdollisena jatkotyönä, että videosta voitaisiin tehdä esimerkiksi H5P-työkalulla verkkokoulutus. Loin videon sillä silmällä, että työn voi muokata vielä interaktiiviseksi H5P-videoksi opettajan tai muun oppilaan toimesta.

Produktin korjattua versiota, en pysty testaamaan aikataulun puolesta. Jatkotutkimus mahdollisuutena voisi testata tekemäni produktin laajemmalla testiryhmällä tarpeellisuuden arvioimiseksi. Tutkimuksessa voisi olla laajempi selvitys siitä olisiko tämän tyylinen opetusmuoto hyvä etäopintoihin, joista on tullut COVID-19 aikakaudella arkipäivää.

6 LÄHTEET

Ahti, Eero & Kallio Urho 2016: Verkkoympäristössä toteutettava keikkaharjoitus. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Bumbak, Ann R., 2011: Dynamic Police Training. Boca Raton, Florida, CRC Press Taylor Francis Group LLC.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2020: Opinnäytetyöohje. Opinnäytetyön prosessi, toteutus ja arviointi poliisi (AMK) -tutkinrossa. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Halmela, Tero 2016: Road policing : huumeita tiellä : huumausainerikollisuuden paljastaminen liikenteen valvonnassa Sisä-Suomen poliisilaitoksessa. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Helminen, Klaus & Fredman, Markku & Kanerva, Janne & Tolvanen, Matti & Viitanen Marko 2014: Esitutkinta ja pakkokeinot. Helsinki, Talentum. Luettavissa: <https://verkkokirjajhyly-almatalent-fi.polamk.idm.oclc.org/teos/CABBCXCTEB>

Karnaranta, Arto 2019: Valvonta- ja hälytystoiminnan selvityshankeen loppuraportti. Helsinki, Poliisihallitus.

Kilpinen, Tuomas 2018: Rikosprosessuaalisten pakkokeinojen käyttö poliisin työssä : ohje harjoittelijalle. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Koivusalo, Hilikka & Salenius, Hannele 2012: Aistit avoinna oppimaan – Opettajaopiskelijoiden oppimistyylyt ja havainnollistaminen. Tampere, Tampereen ammattikorkeakoulu.

Rantaeskola, Satu 2014: Pakkokeinolaki – kommentaari. Tampere, Juvenes Print. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/86689>

Rantaeskola, Satu 2014: Poliisilaki – kommentaari. Tampere, Juvenes Print Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/86690>

Ruuska, Kirsti 2007: Oma tupa, oma lupa – Kotirauha ja poliisin toimivalta. Helsinki, Edita Publishing Oy. Luettavissa: <https://www-edilex-fi.polamk.idm.oclc.org/kirjat/5522.pdf>

Rönkä, Lari & Heijari, Kalle 2018: Huumausainerikostutkinnan etsinnät : pakkokeinoharkinta Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen yleisjohtovuorossa. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Saarinen, Jorma & Varis, Tapio & Vaino, Leena & Rintala, Mikko & Piipari, Martti & Nokelainen, Petri 2002: Kouluttajana verkossa – menetelmät ja tekniikat. Hämeenlinna, Hämeen ammattikorkeakoulu.

Saloheimo, Jorma 2016: Työturvallisuus – Perusteet, vastuu ja oikeusturva. Sähköinen painos. Talentum.

Suomen virallinen tilasto: Rikos ja pakkokeinotilasto [verkojulkaisu]. ISSN = 1796-3524. 2014-2019, Taulukko: Rattijuopumus, törkeä rattijuopumus, PAI paikanetsintä. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 12.3.2020]. Saantitapa: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_oik_rpk_pakk/statfin_rpk_pxt_11dd.px/chart/chartViewColumnStacked/

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003: Toiminallinen opinnäytetyö, Jyväskylä, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vuorinen, Ilpo 2001: Tuhat tapaa opettaa. Vammala, Vammalan Kirjapaino Oy.

Vuorinen, Tero 2013: Strategiakirja - 20 työkalua. Alma Talent Oy. Luettavissa: [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.polamk.idm.oclc.org/teos/CACBEXDTEB#/kohta:STRATEGIA-KIRJA\(\(20\)\)-\(\(20\)20\(\(20\)TY\(\(d6\)KALUA\(\(20\)/piste:b4](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.polamk.idm.oclc.org/teos/CACBEXDTEB#/kohta:STRATEGIA-KIRJA((20))-((20)20((20)TY((d6)KALUA((20)/piste:b4)

LIITTEET

Liite 1. Päiväkirja toiminnallisen oppinäytetyön toteutuksesta.

Vaihe	Toteutus	Käytetty aika
Raportin kirjoittaminen, aineiston kerääminen ja tutkiminen.	Raportin kirjoitus aloitettiin syksyllä 2019. Raporttiin kerättiin materiaalia laista ja oikeuskirjallisuudesta. Raportin kirjoittaminen jatkui koko työn aikana toteutuksen edetessä.	Raportin toteutukseen käytettyä aikaa on vaikea arvioida, koska raporttia on kirjoitettu lukuisina päivinä aina kun aikataulu on antanut periksi. Aineistoa on kerätty ja luettu samalla tavalla. Arvioitu käytetty aika työn oikoluku mukaan luettuna, on vähintään 120 tuntia.
Videon käsikirjoitus	Videon tehtiin ensimmäinen käsikirjoitus 8.-9.8.2020. Käsikirjoitus tehtiin ensimmäistä kuvattavaa videota varten, joka kuvattiin harjoituskaupungissa. Toisen osion käsikirjoitus tehtiin 25.8.2020 yksityiskohtaista etsintää varten, joka kuvattiin koukun alueella. Kolmas käsikirjoitus tehtiin 7.9.2020 videon muutoksia ja ääniraitaa varten.	Aikaa käytetty yhteensä 40 tuntia. Mukaan laskettu myös ääniraitojen nauhoitus.

Videon kuvaaminen ja editointi	<p>Videota on kuvattu 14.8 harjoituskaupungissa ja 28.8 koulun alueella.</p> <p>Videosta on editoitu ja renderoitu yhteensä 3 versiota, josta viimeiseen on liitetty ääninauhat ediotintiohjelmalla.</p>	<p>Kuvaamiseen käytetty aikaa yhteensä 9 tuntia. Ensimmäisenä päivänä 3 tuntia ja toisena päivänä 6 tuntia.</p> <p>Videon editointiin käytetty kaiken kaikkiaan arviolta 6 työpäivää, noin 46 tuntia.</p>
--------------------------------	--	---

Liite 2. Koulutusvideo autoon tehtävän paikanetsinnän suorittamiseen USB-massamuistitillä.

Materiaali salattu julkisuuslain 24§:n 1. momentin 5 kohdan nojalla.